

КОНСПЕКТ
ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ОКС „МАГИСТЪР”
СПЕЦИАЛНОСТ
„МЕНИДЖМЪНТ НА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ И АНТИТЕРОРИЗЪМ”

1. Система за защита на националната сигурност. Управление на системата за защита на националната сигурност. Стратегическо ръководство на системата за защита на националната сигурност. Управление при кризи.
2. Съвещателни и координационни органи на системата за защита на националната сигурност. Консултативен съвет за национална сигурност при Президента. Съвет по сигурността при Министерски съвет. Консултативни съвети при Министерски съвет.
3. Сили от системата за защита на националната сигурност. Въоръжени сили на Р България. Полицейски сили на МВР. Други сили с полицейски правомощия - военна полиция, охрана на съдебната власт, изпълнение на наказанията.
4. Разузнавателна общност - Държавна агенция „Национална сигурност”, Държавна агенция ”Разузнаване”, Държавна агенция „Технически операции”, Служба ”Военно разузнаване”.
5. Разузнавателна защита на националната сигурност в Р България. Система за управление на органите на Държавна агенция „Разузнаване” и Служба „Военно разузнаване”. Принципи за управление на органите от разузнавателните служби. Методи за организация и управление на разузнавателните служби. Оценка и анализ на оперативната обстановка по линия на разузнавателната дейност.
6. Система за контраразузнавателна защита на националната сигурност в Р България. Управление на органите на Държавна агенция „Национална сигурност” и Държавна агенция „Технически операции”. Принципи и методи за организация и управление на контраразузнавателните служби. Оценка и анализ на оперативната обстановка по линия на контраразузнавателната дейност.
7. Полицейска система в Р България. Особености на организацията и управлението на Главна дирекция ”Борба с организираната престъпност” , Главна дирекция ”Национална полиция”. Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма“. Областните дирекции на МВР. Организация и управление на военната полиция и на съдебната полиция.
8. Организация и управление на разузнавателната, контраразузнавателната и оперативно-издирвателната дейност. Принципи и цели. Методи, способности и средства. Осигуряване и прилагане на специални разузнавателни средства, работа под и на прикритие. Контролът и видовете контрол в управлението на дейностите.

9. Новата роля на сигурността. Системен подход при осигуряване на активната сигурност. Вътрешна и външна среда на сигурността на организацията. Концептуален модел за активна сигурност.
10. Управленско решение и екип в сигурността. Екипна форма на работа и активна сигурност. Екипни решения в сферата на активната сигурност. Информационно-аналитична дейност по осигуряване на активната сигурност.
11. Същност на тероризма. Видове тероризъм, терористични групи и организации, средства за терористична дейност. Терористични заплахи и рискове за Република България. Организация и управление на антитерористичната дейност.
12. Противодействие на тероризма посредством активни и изпреварващи действия. Взаимодействие между правителствения и неправителствения сектор в противодействието на тероризма. Гражданското общество в противодействието на тероризма. Медиите в противодействието на тероризма.
13. Основни теории, обясняващи криминалното поведение. Психопатология на криминалното поведение.
14. Психологическа структура на криминалната личност.
15. Психология на серийните и масовите убийци. Психология на извършителите на грабежи.
16. Колективна сигурност и универсални системи за колективна сигурност (ООН).
17. Основни организационни системи за сигурност (НАТО).
18. Основни международни организации за борба срещу международна организирана престъпност и тероризъм (ИНТЕРПОЛ).
19. Балканите, като геополитически значима зона. Балканският контекст: проблеми и предизвикателства пред България, ЕС и НАТО.
20. Геоstrateгически координати на Черноморския регион.
21. Геоstrateгически региони и подрегиони (понятие и дефиниция).
22. Същност и смисъл на външната политика. Национални цели и интереси.
23. Дилемата за сигурност и несигурност.
24. Духът и същността на националната сигурност.
25. Процедури за сигурност – физическа сигурност, персонална сигурност, документална сигурност, маркиране и отчет на класифицирана информация във АИС или мрежи, регистриране, маркиране, отчет и унищожаване на материални носители за многократен запис на класифицирана информация, комуникационна и криптографска сигурност, защита от паразитни електромагнитни излъчвания.

26. Минимални изисквания за информационна сигурност. Режи́ми на сигурност. Сигурност по време на експлоатация и развитие на сертифицирани ИС. Сигурност на ИС или мрежи, в които се създава, обработва, съхранява или пренася информация с класификационно ниво „Строго секретно”. Възможност за заместване на мерките за компютърна сигурност. Сигурност в компютърните системи и мрежи с достъп до Интернет.
27. Управление на достъпа до информация – видове достъп до данните, логическо управление на достъпа, концептуално моделиране на защитата при проектиране на информационни системи.
28. Защита на информацията в информационните системи от нерегламентиран достъп – нерегламентиран достъп до класифицирана информация, заплахи за АИС или мрежи, модел на заплахите за сигурността на АИС или мрежи, типове атаки, категоризация в зависимост от резултатите, емпиричен списък, атакуващи и тяхната първична мотивация.
29. Управление на риска в сигурността. Организиране придобиването на информация за рисковете и заплахите за сигурността. Предвиждане последиците от настъпването им и активни изпреварващи мерки и действия за неутрализирането им.
30. Специални високорискови операции. Същност на високорисковите операции (определение, класификации, характеристика на основните видове). Сили и средства използвани в операциите. Отговорности на гражданите и организациите при провеждане на високорискови операции.
31. Операции за задържане на особено опасни и въоръжени правонарушители. Същност. Ред и съдържание на работата на ръководителя на операцията и оперативния щаб.
32. Операции за обезвреждане на барикадирали се лица. Характеристика на инцидентите с барикадиране и вземане на заложници . Особенности в реакцията на полицейските органи и специалните формирования за обезвреждане на барикадирали се лица и спасяване на граждани в района на инцидента. Препоръки за поведението на гражданите при инциденти с барикадиране и вземане на заложници.
33. Стратегическото съперничество в началото на 21 век, архитектура и ключови елементи. Стратегическият триъгълник САЩ – Русия – Китай, отношението му към стратегическата стабилност в началото на 21 век.
34. Динамика на стратегическите ядрени триади на САЩ, Русия и Китай в началото на третото десетилетие на 21 век. Глобално съперничество и възпиране в началото на 21 век между три ядрени сили: структура, тенденции, последици. Нова структура на архитектурата за сигурност. Зони на нестабилност и движение към нова парадигма на сигурност.

ИЗТОЧНИЦИ ЗА ПОДГОТОВКА

Национални стратегически и нормативни документи по въпросите на сигурността

1. Актуализирана Стратегия за национална сигурност на Република България. Приета с Решение на НС от 14.03.2018 г., обн., ДВ, бр. 26 от 23.03.2018 г.
2. Доктрина на Въоръжените сили на Република България. Издание (А), ноември 2017 г. Заповед на министъра на отбраната № ОХ-1244/04.12.2017 г.
3. Закон за ДАНС- Обн. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г- [Lex.bg - Закони, правилници, конституция, кодекси, държавен вестник, правилници по прилагане](#)
4. Закон за ДАР- Обн. в Държавен вестник от 13.10.2015 г., и в сила от 01.11.2015 г.- [Нормативна база \(dar.bg\)](#)
5. Закон за държавния служител- [Нормативна уредба - Закон за държавния служител](#)
6. Закон за защита на класифицираната информация. Обн., ДВ, бр. 45 от 30.04.2002 г., множество изм. и доп.
7. З
8. [Закон за защита на населението при бедствия](#)- Обн. ДВ. бр.102 от 19 Декември 2006г
9. Закон за МВР- Обн. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г - [Lex.bg - Закони, правилници, конституция, кодекси, държавен вестник, правилници по прилагане](#)
10. Закон за мерките срещу изпирането на пари- Обн., ДВ, бр. 27 от 27.03.2018 г. з
11. Закон за отбраната и въоръжените сили на Република България. Обн., ДВ, бр. 35 от 12.05.2009 г., множество изм. и доп.
12. Закон за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото и
13. Закон за противодействие на тероризма. Обн., ДВ, бр. 103 от 27.12.2016 г., изм. и доп.
14. Ц
15. Закон за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност. Обн. ДВ. бр.61 от 11 Август 2015г., изм.
16. Линк: <https://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2136974730>
17. Линк: <https://www.lex.bg/en/laws/ldoc/2136588572>
18. Линк: <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135448577>
19. Линк: <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135631954>
20. Стратегия на Европейския съюз за Съюза на сигурност. Европейска комисия. Брюксел, 24.7.2020 г. COM(2020)
21. Стратегия за противодействие на радикализацията и тероризма на Република Б

Литературни източници : монографии, студии, статии и др.

А/Литература на български език:

1. Айдаров, Й., Криминология. София, Сиела, 2010.
2. [АЙДАРОВ, Й., КРУМОВА, А. Сигурност и защита на информационни системи. Български университетски център за сигурност, 2008.](#)
3. Асенков, Б., Теория на разузнаването и контраразузнаването. София, 2008.
4. Асенков, Б., Основи на оперативно-издирвателната дейност, София ВСУ, 2009.
5. Асенков, Б., Кипров, П., Теория на контраразузнаването, София, 2006.

6. Бжежински, З., Голямата шахматна дъска, Американското превъзходство и неговите геостратегически императиви, София, издателство Обсидиан, 1997.
7. Бжежински, З., Стратегическата визия – Америка и кризата на глобалната сила, София, 2012.
8. Бжежински, З., Изборът – глобално господство или глобално лидерство, София,
9. Борисов, О., Международно публично право, Второ преработено издание, София,
10. Гайдаров, К., Криминалната личност, София, Софи-Р и Унив. изд., 2007.
11. Георгиев, В., Реформи и риск или реформи в риска. Реформите в системата за национална сигурност на Република България. София, Издателство на НБУ, 2014.
12. Георгиев, В., Съвременен инструментариум за оценяване на военната (външната) сигурност. Съвременен инструментариум за оценяване на сигурността. Анализ на световния и европейския опит. София, Издателски комплекс на УНСС, 2014.
13. Григоров, И., Юридическа психология. София, Общ възп., 2008.
14. Йончев, Д., В търсене на сигурността. С., 2014.
15. Казаков, К., Управление на системата за защита на националната сигурност, С., 2016
16. Кисинджър, Х., Международният ред, София, издателство Труд 2015.
17. Кисинджър, Х., Дипломацията, София 1997.
- 18.
19. Кънчев, Р., Стратегическата стабилност. Изд. на МГУ, София 2014
20. Кънчев, Р., Стратегическото съперничество в началото на 21 век. Изд. МГУ, София 2018
21. Маджаров, Е., Психологическо портретиране на правонарушители. София, Сиела
22. Манев, Евг., Глобална, регионална и национална сигурност. София, 2012.
23. Мирчева, Хр., История на международните отношения след Втората световна война, София 1991.
24. Мирчева, Хр., Глобалната конфронтация в глобалната политика, София, Университетско издателство Св. Климент Охридски 1999.
25. Михайлов, М., Международни организации, София 1999.
26. Най, Джоузеф С., Международните конфликти: Теория и история, София, и
27. Николов, Н. К. Пенков., Теория на оперативно-издирвателната дейност. София, д
28. Николов, Н., Криминален анализ, С., 2015
29. Николов, Н., МВР в системата на националната сигурност, С., 2010
30. Петров, Ал., Тероризъм и системи за сигурност. София, Суперпринт, 2005.
31. Петров, Ал., Цанов, Ив., Активната корпоративна сигурност: Теория и практика. Пловдив, УИ „Паисий Хилендарски”, 2014.
32. Петров, Ал. Екипната форма на работа: Учебно помагало. Пловдив, УИ „Паисий Хилендарски”, 2013.
33. Петров, Ал., Ив. Цанов. Управленско решение и екип: Учебно помагало. Пловдив, УИ „Паисий Хилендарски”, 2015
34. Павов, И., Специални и разузнавателни средства, С., 2014
35. Семерджиев, Ц., Информационна сигурност, София, изд. Софттрейд, 2004.
36. Семерджиев, Ц., Сигурност и защита на информацията, София, изд. „Класика и стил”, 2007.
37. Станев, С., С. Железов: Компютърна и мрежова сигурност, Шумен, Унив. изд. „Епископ Константин Преславски”, 2005.
38. Стефанов, Г., Теория на международните отношения, София, 1997.

39. Станчев, И. Високорискови полицейски операции. Военно издателство, С., 2013
40. Станчев, И. Специална полицейска тактика, Военно издателство, С.. 2005
41. Станчев, И. Контратерористични рейдове. Военно издателство, С., 2007
42. Стойковски, Г., Изгревът на белия полумесец – изгледи за нов турски век на Балканите, София 2014.
43. Стойковски, Г., Меката сила във външно-политическите стратегии: християнство, ислям и култура, София публикувано в CONSERVATIVE QUARTERLY, ISBN 2367-6981; стр.63-67. 2015.
44. Търкаланов, Ю. Управление на риска в сигурността, С., 2015

Б) Литература на Латиница:

Държавният изпит включва затворен тест с тридесет и пет въпроса, съдържащи по един верен отговор. Въпросите в теста обхващат материала, предвиден в конспекта.

Конспектът е приет с решение на КС на катедра „Политически науки и национална сигурност“ (протокол № 71/22.02.2022 г.) и утвърден от ФС на Факултета по икономически и социални науки (протокол № 164/28.02.2022 г.).

Пловдив
22.02.2022 г.